

Møte torsdag den 11. januar kl. 10

President: L o d v e S o l h o l m

D a g s o r d e n (nr. 38):

1. Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Hallgeir H. Langeland og Olav Gunnar Ballo om gjennomgang og endring av forskrifter om hold av pelsdyr (Innst. S. nr. 100 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:24 (2000-2001))
2. Interpellasjon fra representanten Steinar Bastesen til fiskeriministeren:

«I 1992 vedtok Brundtland-regjeringen å åpne for tradisjonell vågekvalfangst. I årene etter har det vært en begrenset optimisme med gradvis kvoteøkning fram til 1998. Etter 1998 har kvotene blitt redusert hvert år, og for 2001 er kvoten fastsatt til 549 dyr. Vågekvalbestanden i Nordaust-Atlanteren ble i 1995 estimert til 112 000 dyr av vitenskapskomiteen i IWC (International Whaling Commission), som også regner med en årlig tilvekst på 2 pst., rundt 2 200 dyr. Dette tilsier en bestand på minimum 126 000 i 2001. Når Fiskeridepartementet reduserer kvotene til kun 549 dyr, så vitner dette om en klar endring i norsk ressursforvaltning og at prinsippet om bærekraftig forvaltning er forlatt. Disse lave kvotene og forbudet mot eksport av kvalprodukter vitner om at Regjeringen har lagt seg på en utfasingsstrategi for kvalfangstnæringen.

Hva er årsaken til denne endringen i ressursforvaltningen, og hvorfor legger Regjeringen seg på denne utfasingsstrategi?»
3. Referat

Presidenten: Frå representanten Terje *Johansen* ligg det føre søknad om velferdspermisjon i tida frå og med 17. januar til og med 25. januar.

Etter forslag frå presidenten blei samrøystes vedteke:

1. Søknaden blir behandla straks og innvilga.
2. Vararepresentanten, Borghild *Tenden*, blir innkalla for å møte i permisjonstida.
3. Borghild *Tenden* blir innvald i Lagtinget for den tida ho møter for representanten Terje *Johansen*.

S a k n r . 1

Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Hallgeir H. Langeland og Olav Gunnar Ballo om gjennomgang og endring av forskrifter om hold av pelsdyr (Innst. S. nr. 100 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:24 (2000-2001))

Presidenten: Etter ønske frå næringskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir avgrensa til 45 minutt, og at taletida blir fordelt slik på gruppene: Arbeidarpartiet 10 minutt, dei andre partia 5 minutt kvar.

Vidare vil presidenten foreslå at det ikkje blir gitt høve til replikkar etter dei enkelte innlegga, og at dei som

måtte teikne seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

– Det er vedteke.

Gunnar Breimo (A) (ordfører for saken): Det Dokument nr. 8-forslaget vi behandlar i dag, tar opp et viktig forhold knyttet til norsk næringsvirksomhet, nemlig måten menneskene utnytter andre levende vesener på for å sikre inntekt og velferd. Uten spesiell relasjon til norsk pelsdyrnæring vil jeg hevde at vi ser nok eksempler på nødvendigheten og viktigheten av at disse spørsmål til enhver tid er framme i den offentlige debatt. At fokus denne gang rettes mot norsk pelsdyrnæring, må tåles, for heller ikke denne næringen er tjent med at driftsmåtene ikke kan forsvares overfor en stor andel av befolkningen. Det er i denne sammenheng verdt å merke seg at Landbruksdepartementets etikuttvalg i 1994, altså for seks år siden, pekte på at de driftsformene som på det tidspunktet ble benyttet, ikke kunne forsvares dersom det ble lagt avgjørende vekt på dyrenes ve og vel.

Når dette er sagt, må det også sies at vi snakker om en næring som ikke er uten betydning i deler av Distrikts-Norge. Det er nødvendig å ha også det i bakhodet i denne debatten. Det gjelder ikke minst fordi det tradisjonelle distriktsjordbruket blir satt under stadig økende press. Behovet for å gå nye veier, med nye produkter og nye måter å gjøre tingene på, vil bare øke i tiden som kommer. I landbruksmeldingen pekte regjeringen Bondevik på at primærnæringene i framtiden ikke ville være et tilstrekkelig grunnlag for å opprettholde bosetting og selselsetting i distriktene, og at det måtte legges vekt på tiltak som sammen med primærnæringene kunne bidra til å styrke lokalsamfunnene. En enstemmig komite delte denne vurderingen og pekte på den rolle bl.a. pelsdyrnæringen kunne spille som bidragsyter til å opprettholde gårdsbruk gjennom utstrakt kombinasjonsdrift. Komiteen viste også til pelsdyrnæringens betydning som ressursutnytter av biprodukter og avfall fra fiskeoppdrett og fiske- og slakteriindustrien og mente dette hensynet burde vektlegges i de nasjonale rammevilkårene.

Man kan på den bakgrunn trygt slå fast at komiteen ikke på noen måte har sett for seg at pelsdyrnæringen skal avvikles, snarere tvert imot. Det betyr imidlertid ikke at driftsformene skal være slik de er i dag. Også på dette området må det foregå en kontinuerlig prosess for å finne driftsformer som tilfredsstiller dyrenes behov best mulig. Slik jeg leser Dokument nr. 8-forslaget, gjøres det heller ikke her framlegg om avvikling. Målsettingen er begrenset til å bedre uheldig driftspraksis.

Det er også verdt å merke seg at næringen selv har tatt en offensiv holdning til disse problemstillingene. I samarbeid med Statens dyrehelsetilsyn og lokale veterinærer gjennomføres det nå et kvalitetssikringsprogram som tar særlig hensyn til dyrevelferd og miljø.

Som det framgår av innstillingen, har departementet besluttet å starte et arbeid med sikte på en bred gjennomgang av forhold mellom ulike former for dyrehold og dyrenes velferd. Arbeidet vil også omfatte pelsdyrnæringen. Resultatet vil bli lagt fram for Stortinget i form av

en egen stortingsmelding. På denne bakgrunn innstiller komiteen på at Dokument nr. 8-forslaget vedlegges protokollen. Av samme årsak finner jeg det ikke hensiktsmessig å gå mer i detalj om sakens realiteter i denne omgang.

Øystein Hedstrøm (Frp): Det har i den senere tid blitt reist en debatt om hensiktsmessigheten med å videreføre pelsdyrnæringen og om det foreligger et dyrevernerproblem. Derfor er det greit at Sosialistisk Venstreparti har reist saken, og at det er satt fokus på om det foreligger et behov for å endre forskriften om hold av pelsdyr.

Mange enkeltpersoner og interesseorganisasjoner har kommet med innspill angående pelsdyrnæringen og dyreverner. På den ene siden har vi Norges Pelsdyrslag, som fremhever at norsk pelsdyrnæring prioriterer dyrenes ve og vel. Og som også saksordføreren var inne på, trekker oppdretterne frem at de er tilknyttet et kvalitets-sikringsprogram der en del av arbeidet består av veiledning i dyreomsorg og dyrevelferd. Videre foretas det grundige inspeksjoner av driftsforholdene i hver enkelt pelsdyrgård. Førte veterinærer deltar i dette arbeidet, som mange av dem mener er banebrytende innen norsk husdyrhold. Næringen har også en egen tiltaks- og arbeidsgruppe for dyrevelferd. Hovedmålet er å søke ny kunnskap og sette forskningsresultater ut i livet for å bedre kvaliteten på oppdrettet. Norsk pelsdyrnæring mener derfor at det gjøres en betydelig innsats for å prioritere dyrenes ve og vel. Målbevisst arbeid som er nedlagt gjennom mange år, har gitt dyr med god helse og reproduksjon samt god vekst og utvikling. De siste ti år har det skjedd en betydelig forbedring av driftsformene, og pelsdyrene har det bra på de fleste områder, selv om det selvfølgelig finnes et forbedringspotensial, sier oppdretterne ut fra deres ståsted.

På den andre siden har vi Dyrebeskyttelsen, som har en rekke kritiske anmerkninger til dagens pelsdyrhold. Det finnes ingen gode argumenter for å opprettholde pelsdyrnæringen, mener de. Den er et miljøproblem, et diplomatisk problem, påfører skattebetalerne utgifter og er et dyrevernerproblem, sier Dyrebeskyttelsen i Norge. Og de hevder at det er på høy tid å avvikle denne næringen her hjemme.

Fremskrittspartiet ønsker en streng lovgivning som sikrer en hensynsfull behandling av dyr. Vi stiller oss derfor bak komiteens enstemmige innstilling om at forslaget vedlegges protokollen, og begrunnelsen som går på at problemstillingene som er reist, vil behandles på et bredt grunnlag i form av en stortingsmelding som skal legges frem for Stortinget til neste år. Vi er enig i at tiden er moden for en utredning og en grundig behandling av problemstillingene i tilknytning til et etisk akseptabelt dyrehold. En slik gjennomgang er ikke blitt gjort siden dyrevernerloven ble vedtatt i 1974. Vi imøteser resultatet av dette arbeid som skal utføres. Næringskomiteens og Stortingets påfølgende behandling vil vise om det foreligger et behov for å endre lov og forskrifter.

Olav Gunnar Ballo (SV): Det forslaget som er forelagt næringskomiteen til behandling, er i sin form svært

moderat og viser kun til forhold som er påpekt av Landbruksdepartementets eget etikuttvalg. Slik sett kan man si at forslaget bare tilrettelegger for at Landbruksdepartementet følger de råd som de selv har bedt om.

I dyrevernerloven § 2 heter det at det skal fares vel med dyr og tas hensyn til instinkt og naturlig trang hos dyret. Og det er jo helt åpenbart at dyr som plasseres i bur og mister sin mulighet for naturlig atferd, ikke har det slik som dyrevernerloven sier at dyr skal ha det.

Jeg registrerer også at dagens forskrift om hold av pelsdyr trådte i kraft den 1. oktober i 1998, og at forskriften bygger på den reviderte europarådsanbefalingen. I henhold til Europarådets anbefalinger bør det å brette nakken på mink etter forutgående elektrisk bedøving kun gjøres dersom andre metoder ikke er tilgjengelige. Men i Norge er det en helt vanlig metode. Når det gjelder rev, drepes den gjerne ved at elektroder føres inn i munn og endetarmsåpning, hvorpå dyret dør av strømmen.

Som forslagsstiller registrerer jeg at landbruksministeren i sitt brev til næringskomiteen sier at det skal

«startes et arbeid med sikte på en bred gjennomgang av forhold mellom ulike former for dyrehold og dyrenes velferd der resultatet legges fram i form av en stortingsmelding i løpet av 2002».

Det er et bra initiativ. Det er likevel ingen grunn til at man ikke allerede nå skulle kunne ta fatt i pelsdyrindustrien. Signalene om at dyr lider overlast, og at man burde bedre forholdene for de ulike dyrene, er såpass klare og sterke at man ikke burde vente med å gjøre noe med det til den samlede meldingen foreligger. Jeg vil også vise til ulike innslag i media, bl.a. i TV 2, med reportasjer om mink og annen pelsdyravl.

Industrien mottar ca. 80 mill. kr i statsstøtte på årsbasis, og uten den støtten hadde i hvert fall store deler av industrien neppe kunnet overleve. Jeg merker meg at Gunnar Breimo trekker fram det perspektivet knyttet til distriktsnæringen. Men hvis man tenker seg at man hadde brukt 70, 80 eller kanskje 90 mill. kr på annen virksomhet i distriktene enn pelsdyrnæring, er det rimelig grunn til å tro at effekten ville ha vært minst like god, kanskje bedre enn det man oppnår innenfor pelsdyravl. Tenker man seg det brukt f.eks. for økologisk landbruk, ville man jo også hatt en etisk side ved bruken av ressursene som ville ha vært langt bedre enn det man i dag oppnår gjennom pelsdyravl.

Jeg registrerte at datteren til Paul McCartney hadde sagt at den som kler pelsen best, er det dyret som opprinnelig har det på. Og det er en betraktning som i hvert fall jeg vil si meg helt enig i. Jeg registrerer at mens det er en felles holdning i SV til at man bør endre på pelsdyravl slik det foregår i dag og skape langt bedre forhold for dyrene, kan det være ulike syn på om næringen som næring fortsatt skal eksistere i framtiden. Mitt personlige syn på det er at jeg iallfall er uenig i det standpunktet som Gunnar Breimo tar, nemlig at det er en distriktsnæring som man må sikre videre kår, eventuelt også videre utvikling. Jeg mener at man i stedet bør fokusere på andre typer distriktsnæringer, at det bør være et mål å avvikle pelsdyrnæringen i den form den har i dag, og at man på sikt

erstatte den med helt andre typer næringer, slik at Norge godt kan bli et foregangsland i verdenssammenheng – uten denne form for pelsdyrnæring i det hele tatt.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen: Norge har hatt og har en ambisjon om å ligge i front internasjonalt i forhold til dyrevernsarbeid. Det har vært viktig for oss ikke minst fordi vi mener at det forteller noe om den etiske standarden generelt i et samfunn. Vi bruker veldig mange krefter når vi internasjonalt prøver å forsvare vår rett til å kunne beskytte vårt eget landbruk. Bl.a. er argumentasjonen knyttet til en høy dyrevernsstandard.

Jeg tror nok at situasjonen har vært den at vi har ligget veldig godt an i forhold til dyrevernsarbeid. Jeg tror også at situasjonen er den at vi ligger godt an internasjonalt i forhold til dyrevernsarbeid. Samtidig ser vi veldig klart, ikke minst ute i Europa, at dette er et område der det skjer veldig mye veldig raskt. Det at vi har hatt en god standard på dette området, og det at vi er rimelig fornøyd med den standard vi har i dag, må ikke være et incitament til å hvile på våre laurbær.

Sist vi hadde en bred gjennomgang av dyrevernsituasjonen, var, som også representanten Hedstrøm var inne på, i forbindelse med at vi vedtok dyrevernsloven i 1974. Det begynner altså å bli lenge siden vi hadde en samlet gjennomgang. Mye har skjedd siden 1974. Vi har ikke minst fått mye ny kunnskap om dyrs atferd og om hvordan man bør legge forholdene til rette for å ha et godt dyrevernsarbeid. Derfor er det viktig at vi oppdaterer oss på ny kunnskap, og at vi legger en ny plattform for dyrevernsarbeid i Norge i framtiden.

Dyrevernsarbeid og dyreetikk opptar folk. Det er bra. Derfor har vi nå konstant en rekke dyrevernsdebatter på gang, også i denne sal. La meg bare kort nevne pelsdyr, som vi nå diskuterer. Vi har nettopp diskutert reindrift og spørsmål om kastrering av rein og gris. For ikke lenge siden hadde vi en debatt om bruken av ring i nesen på gris. Vi har en debatt om vi skal tillate økt import av slanger og øgler og fremmede dyrearter. Vi har nettopp behandlet en lov om avl på farlige hunder. Vi har hele tiden en debatt om burhøns. I de siste dagene har vi hatt en debatt om transport av dyr. Dette viser at det hele tiden pågår debatter om dyrevernsarbeid. Det som opptar meg, er at vi ikke bare fortsetter å ha enkeltdebatter, men at vi nå tør å stoppe opp litt og setter det hele inn i en sammenheng, oppdaterer oss på ny kunnskap, legger en ny etisk plattform og på det grunnlaget vurderer om vi har behov for å revidere dyrevernsloven, og i så fall på hvilke områder det behovet er størst.

Etter min mening vil en slik stortingsmelding i forhold til det temaet vi har i dag, pelsdyr, først måtte handle om hvorvidt det å holde produksjonsdyr for pels er etisk akseptabelt, eller om produksjonsdyrhold bare skal være akseptabelt dersom man fokuserer på å produsere mat. Hvis vi konkluderer med, også etter at en ny etisk plattform er lagt, at det å holde dyr for pels, er akseptabelt, vil debatt nr. 2 handle om hva slags rammer vi skal legge rundt det dyreholdet for å få det dyrevernsmessig godt nok. Så vil debatt nr. 3 handle om, hvis vi da skal ha

pelsdyr etter nye forskrifter for dyrevernsarbeid, hvor i landet det skal skje. Da kommer budsjettdebatten inn i sammenheng. Nettopp en slik måte å tenke på, og nettopp en slik måte å organisere debatten på vil vi ta sikte på – gjennom å arbeide med denne stortingsmeldingen i hele det året vi nå er inne i, med sikte på å legge den fram så tidlig som mulig i 2002.

Morten Lund (Sp): Norsk pelsdyrhold drives etter nye forskrifter. De er to år gamle. De tilfredsstiller dagens dyrevernslov, og de ble laget i god tid etter at kritiske uttalelser fra Rådet for dyreetikk ble kjent.

Landbruksmeldingen og innstillingen til den er mindre enn et år gamle. Komiteen var den gangen kjent med at pelsdyrhold foregår i bur. Komiteen var kjent med driftsformene som er i dag. Dette handler om forutsigbarhet for næringsdrivende, hvis en i den debatten som skal komme i forbindelse med en ny melding om dyrevernsarbeid, skal stille spørsmål om det skal drives pelsdyrhold i Norge.

Jeg mener det ikke er noen grunn til å ta opp en ny debatt om det nå, men selvfølgelig: Om en skal se på nytt på vilkårene, på de forskriftene vedrørende måten å drive det på, må det gå an å diskutere. Jeg mener det er grunn til å fastslå at norske husdyrholdere driver innenfor dyrevernslovens bestemmelser, og de formene for husdyrhold vi har i dag, mener jeg skal kunne fortsette. De som har satset innenfor de næringsgrenene, fortjener den forutsigbarhet som ligger i en slik holdning fra Stortinget.

Presidenten: Fleire har ikkje bede om ordet.
(Votering, sjå side 1549)

S a k n r . 2

Interpellasjon fra representanten Steinar Bastesen til fiskeriministeren:

«I 1992 vedtok Brundtland-regjeringen å åpne for tradisjonell vågekvalfangst. I årene etter har det vært en begrenset optimisme med gradvis kvoteøkning fram til 1998. Etter 1998 har kvotene blitt redusert hvert år, og for 2001 er kvoten fastsatt til 549 dyr. Vågekvalbestanden i Nordaust-Atlanteren ble i 1995 estimert til 112 000 dyr av vitenskapskomiteen i IWC (International Whaling Commission), som også regner med en årlig tilvekst på 2 pst., rundt 2 200 dyr. Dette tilsier en bestand på minimum 126 000 i 2001. Når Fiskeridepartementet reduserer kvotene til kun 549 dyr, så vitner dette om en klar endring i norsk ressursforvaltning og at prinsippet om bærekraftig forvaltning er forlatt. Disse lave kvotene og forbudet mot eksport av kvalprodukter vitner om at Regjeringen har lagt seg på en utfasingsstrategi for kvalfangstnæringen.

Hva er årsaken til denne endringen i ressursforvaltningen, og hvorfor legger Regjeringen seg på denne utfasingsstrategien?»

Steinar Bastesen (TF): Bakgrunnen for denne interpellasjonen skulle jo gå klart fram av teksten, som presidenten nettopp leste opp.

Jeg finner det høyst betimelig å ta opp denne interpellasjonen, for det er faktisk 18 år siden sist det var en interpellasjon om kvalfangst i Stortinget. Det var en interpellasjon fra representanten Bjørnø den 3. mai 1983. Det var etter at det var fattet vedtak i Den internasjonale hvalfangstkommisjon om stopp i all kvalfangst internasjonalt, noe Norge reserverte seg imot – det står fremdeles ved lag. Det var da et enstemmig storting. Alle som hadde ordet, var enig i politikken. Politikken om norsk ressursforvaltning også hva angår kvalfangst, har ligget fast, og det har vært full enighet i denne salen. Jeg håper derfor at når denne debatten er slutt, har de som måtte ta ordet også denne gangen, uttrykt enighet i spørsmålet om ressursforvaltning.

Jeg må dra noen historiske linjer. Lov om kvalfangst kom allerede i 1939, og i ordlyden var et av de viktigste elementene at man skulle ta vare på produktene, og at man skulle utnytte hele kvalen. Det var noe som var viktig – og selvfølgelig at dette med avlaving og det dyrevnsmessige skulle tas vare på.

Vi har drevet kvalfangst i Norge fra begynnelsen av 1930-tallet. Og når jeg snakker om kvalfangst, er det kun vågekvalen jeg konsentrerer meg om. Det finnes rundt 80 forskjellige kvalarter rundt om i verden, men jeg skal kun ta for meg vågekvalen, som jeg begynte med i åtteårsalderen. Vi skal ikke bry oss om de andre kvalartene.

Da forbudet kom i 1982, som en stor overraskelse på den norske delegasjonen, protesterte Norge. Vi reiste hjem, og vi fikk den debatten her i Stortinget. Da la man seg igjen på en utfasingslinje. Da skulle kvalfangsten utfases, den skulle stoppes. Det ble vedtatt et midlertidig forbud også i Norge. Men etter press fra Norges Småkvalfangerlag, som jeg den gangen var formann i – det het forresten ikke Norges Småkvalfangerlag den gangen, det het Nordlands Småkvalfangerlag – fikk vi satt i gang et forskningsprogram, og i samarbeid med politiske myndigheter ble det slått fast at det var grunnlag for fortsatt fangst. Dermed har vi økt fangsten etter at det ble vedtatt i 1992. Regjeringen Brundtland la da fram forslag – jeg var selv på det møtet i England der det ble vedtatt at de skulle starte fangst. Jeg trodde ærlig talt at han som var delegasjonsleder den gangen, skulle ha gjort i buksa, for det var en alvorlig beslutning, og jeg må si at det var helt uvanlig at en norsk ambassadør kunne gå inn i et internasjonalt møte og slå i bordet og si at vi starter fangst uansett. Det var et modig vedtak.

Siden 1992 har vi hatt en gradvis økning av kvotene. Og vi har vært forsiktige, vi har vært overforsiktige. Som det fremgår av interpellasjonen her, er bestanden fastslått til å være 112 000 dyr i 1995. Dette er pattedyr. De formerer seg. De bruker ikke noen slags prevensjon, verken kondomer eller p-piller eller noen ting, så de formerer seg. I dag er den bestanden uomtvistelig kommet opp i 126 000 dyr. Det betyr at det fødes 30 000 nye kval hvert eneste år. 30 000 nye dyr hvert år kommer det til verden! Allikevel legger man seg på en linje og sier at vi skal fange bare 549 dyr i året av de 30 000 som blir født. Ja, det er forsiktighet. Det er etter min oppfatning overforsiktighet. Det er internasjonalt akseptert av 100 forskjellige

forskere at bestanden vokser med 2 pst., altså med 2 500 dyr pr. år. Det er internasjonalt akseptert at det er veksten i bestanden. Det snakkes om bærekraftig høsting. Hva slags bærekraftig høsting er det vi snakker om når vi skal fange kun 549 dyr? Det har ingenting med virkeligheten å gjøre. Det er en overforsiktighet som er nesten latterlig.

I tillegg legger man inn i modellene at hvis man fanger for mange hunnkvaler av disse dyrene, så skal det ha betydning for kvotene. Om man fanget bare hunnkvaler av de 549 dyrene, så hadde det jo ingen betydning. Så begynner man da å trekke fram «tuning», altså en forsiktighetsmargin – jeg må forklare hva «tuning» er for noe. Det er det samme som at hvis man skal kjøre til Gardermoen i rushtiden, så må man legge inn litt ekstra tid for å nå fram til flyet. Hvis man kjører kl. 4 om morgenen, er det helt trygt, da slipper man å legge inn en forsiktighetsmargin. Det er «tuning» – å beregne forsiktighet. «Tuning» har ingenting å gjøre med kvoten når man har vekst i bestanden på minimum 2 500 dyr. Da blir spørsmålet: Hva er årsaken til at man legger seg på dette nivået? Hvem er det som skal tekkes? Er det protestindustrien som skal tekkes, er det forsiktige byråkrater som sitter i et eller annet departement i et annet land, eller hva er årsaken til dette?

Når jeg sier dette, er det fordi jeg må peke på protestindustrien. Vi har opplevd at selfangsten er borte. Vi driver ikke selfangst, men vi holder møter om selfangst – møte etter møte etter møte om selfangst. Og her skal det fanges. Den eneste måten å få fanget en sel på er å klubbe den i skolten eller skyte den. Det går ikke an å holde møter om dette – det får ikke bort noen sel. Bare selen i Østisen eter 3,5 mill. tonn. Kvalbestanden langs kysten eter 1,8 mill. tonn, like mye som de norske fiskeriene tar opp. Og vi sitter i møter og diskuterer. Det er det vi holder på med, og det er vi presset til av protestindustrien.

Jeg skal bruke lite grann tid på WWF f.eks. WWF var jo i sin tid pådriver og premissleverandør og ledet kampanjer for å hevde at vågekvalen var i ferd med å bli utryddet langs Norskekysten, for å få den på CITES-listen. Hva har det ført til? Titalls millioner i utgifter. Over 100 mill. kr har det kostet norske myndigheter å bevise at de tok feil. Og at det er bevist, er hevet over tvil, men fremdeles hevdes det fra det holdet at bestanden er truet, og at fangsten bør opphøre. I fjorårets møte i IWC presterte de å hevde at vågekvalkjøtt og -spekk var forurenset av kjemikalier og miljøgifter, en påstand som det ikke er vitenskapelig belegg for. Tvert imot er det gjort vitenskapelige undersøkelser som viser det motsatte.

Jeg må som et apropos nevne at den 5. januar i år presterte altså Kåre Olerud, informasjonssjef i Naturvernforbundet, å stå fram på TV og trekke fram en rapport om PCB som beviselig var feil. Og da han ble avslørt for åpent kamera, sa han: Ja, det er ikke så nøye. Hovedsaken er at vi er i fokus og får mediedekning. Hvorfor? Penger! Det er for å få penger i kassen. Derfor kaller jeg denne gjengen for protestindustri, for det er nettopp det de er.

Et annet eksempel er Greenpeace, som var pådriver for å få slutt på selfangsten. De hevdet at fangst av sel

ikke var bærekraftig. Hva ble følgene? Den tradisjonelle selfangstnæringen er nesten utradert, noe som for øvrig har skjedd både i Canada og på Grønland. De tok feil, og det er bevist at de tok feil.

Her er det eksempel på eksempel, og jeg kommer tilbake med mer.

Statsråd Otto Gregussen: Jeg vil først si at det er på det rene at de to vågehvalbestandene vi driver fangst på, er i god forfatning.

Samtidig har norsk hvalpolitikk ligget fast siden vi startet arbeidet med å normalisere vår hvalfangst på slutten av 1980-tallet. Det er over tid ført en langsiktig og konsekvent politikk på dette området.

Norsk hvalfangstpolitikk bygger på at Norge må hevde sin rett til å forvalte og høste naturens ressurser – basert på et rasjonelt og vitenskapelig grunnlag.

Norge er en sterk tilhenger av prinsippet om bærekraftig utnyttelse av naturens ressurser, som tar utgangspunkt i vitenskapelige fakta og nødvendigheten av flerbestandsforvaltning. Det er av avgjørende betydning at man – innenfor de nødvendige begrensninger – kan utnytte bestander som tåler å bli høstet. I motsatt fall risikerer man å undergrave hele bærekraftsprinsippet. Slik sett er hvalsaken for Norge også mer enn bare hval.

Det har vært et langsiktig mål å få normalisert forholdene rundt den norske hvalfangsten. Videre har det vært forutsatt at man fra norsk side skal søke løsninger i hvalsaken gjennom å arbeide innenfor relevante forvaltningsorganisasjoner.

Fangst av større hvalarter har vært regulert gjennom Den internasjonale hvalfangstkomisjon, IWC. IWC ble opprettet for å sikre en bærekraftig forvaltning av hvalressursene basert på vitenskapelige data.

I 1982 vedtok IWC et moratorium, forbud, mot vanlig hvalfangst – noe Norge reserverte seg mot. Samtidig med innføringen av moratoriet bad IWC sin vitenskapskomite om å utarbeide en ny forvaltningsprosedyre for hvalfangst, den såkalt RMP. Da arbeidet var ferdig, ville imidlertid ikke IWC oppheve moratoriet og sette prosedyren i verk. Norge benytter likevel prosedyren ved beregning av kvote for vågehval. Og det må understrekes at dette er en meget konservativ kvotereguleringsmodell.

En av flere mekanismer som skal sikre mot overbeskatning, er det såkalte «tuning level», beskatnings- eller beskyttelsesnivå. Desto høyere beskatningsnivå man anvender, desto mindre blir kvotene.

Vitenskapskomiteen gjorde beregninger på nivået 0,72-0,60 og kom fram til at innenfor dette intervallet var det fullgod sikkerhet med hensyn til beskyttelse.

Hvalfangstkomisjonen har vedtatt en resolusjon som spesifiserer bruk av nivået 0,72, men Norge reserverte seg mot dette under avstemningen. Norge har ved flere anledninger gjort det klart at vi ikke har bundet oss på dette punktet. Nivået 0,72 har hittil likevel vært benyttet ved fastsettelse av våre kvoter.

På grunn av opprettinger i det regneprogrammet som benyttes ved kvotefastsettelsen, ble den årlige grunnkvoten for vågehval redusert med ca. 10 pst. fra 2000. Vi

stod i tillegg overfor et problem for 2001 som medførte reduksjon av kvote, idet Norge måtte begynne å ta hensyn til kjønnsfordelingen i fangstene, slik forvaltningsprosedyren i IWC krever. En gjennomgang av fangstdataene har vist at vi i den siste femårsperioden har hatt en stor overvekt av hunner i fangstene. I det nordøst-atlantiske området har 77 pst. av fangstene vært hunner. Ved Jan Mayen har 90 pst. av fangstene vært hunner. Dette har som sagt, og som representanten Bastesen var inne på, medført ytterligere kvotereduksjon.

For 2001 stod vi dessuten overfor en annen utfordring. Vi kunne ikke øke totalkvoten gjennom overføringer av ubrukte kvoter fra tidligere år, slik vi har kunnet gjøre tidligere. For å kunne opprettholde en hvalkvote på de siste års fangstresultat som et minimum ble det ved kvotefastsettelsen for 2001 besluttet å endre beskatningsnivået innenfor det intervallet som gir fullgod sikkerhet. Dette innebærer at beskatningen øker. Etter en samlet vurdering valgte vi å fastsette et beskatningsnivå om lag midt i det sikre intervallet, og kvoten ble fastsatt etter såkalt «tuning level» på 0,66. Dette innebærer en totalkvote for neste års vågehvalfangst på 549 dyr. Kvoten er fordelt, som vanlig, på fangstområder. Det vil si 127 dyr i Nordsjøen, 11 dyr i Vestfjorden, 260 dyr i Barentshavet, 120 dyr ved Svalbard og 31 dyr ved Jan Mayen.

Jeg vil peke på at den kvoten som er fastsatt for årets fangst, fortsatt er høyere enn hva som faktisk har blitt fanget sammenlignet med årene etter gjenåpningen av fangsten, med unntak av 1998 og 1999. I tillegg vil jeg vise til at fordelingen av kvoten på fangstområdene er positiv, ved at en større andel av kvoten kan tas i de nordlige fangstområdene, og en mindre del særlig i Nordsjøen. Tradisjonelt har det vært størst interesse blant hvalfangerne for å drive fangst i nord. Konkret vil jeg nevne at det er en økning av kvoten for fangstområdene i Barentshavet og ved Svalbard. For fangstområdene Nordsjøen, Jan Mayen og Vestfjorden er kvoten redusert. Totalt sett burde dette kunne gi fangerne et bedre fangstutbytte.

Prinsippet om bærekraftig forvaltning er ikke forlatt. Det er heller ikke riktig å si at Regjeringen har valgt en strategi for utfasing av den norske hvalfangsten.

Når det gjelder spørsmålet om eksport av vågehvalprodukter, vil jeg vise til næringskomiteens behandling av Dokument nr. 8:79 for 1999-2000. I dokumentet bes det om at Regjeringen omgående opphever Norges selv pålagte eksportforbud av vågehvalprodukter. Jeg er invitert til en høring i komiteen i denne anledning, og har selvsagt takket ja til det.

Steinar Bastesen (TF): Jeg var inne på et resonnement vedrørende protestorganisasjonenes innflytelse i denne politikken. Bare for å repetere: At det fødes 30 000 nye kval hvert år, er et biologisk faktum som er akseptert av samtlige forskere, også internasjonalt. Bestanden består vanligvis av halvparten hunner og halvparten hanner, og halvparten av hunnene blir vanligvis drektige og får en unge hvert år. Slik fungerer biologien. Så jeg har godt belegg for at antallet er rett – iallfall tilnærmedesvis rett.

(Bastesen)

Jeg nevnte WWF. Ja, WWF har vært en av de argeste og verste motstandere vi har slåss mot, internasjonalt. Jeg nevnte som eksempel både sel og kval. De har måttet legge ned store samfunn både på Grønland og i Canada på grunn av de protestaksjonene som har vært iverksatt. I Afrika har de f.eks. gått løs på elefanten – for å trekke eksemplet til noe helt annet. Der har til og med CITES gått inn og funnet ut at den elefanten som skal fredes, ikke er utrydningstruet, men WWF påstår det motsatte. Dette er en organisasjon som i dag bæres plass som rådgiver i Fiskeridepartementet. Vi bevilger over 5 mill. kr til denne organisasjonen over statsbudsjettet. De sitter som rådgivere i de innerste sirkler, de som har vært de verste motstanderne av bærekraftig høsting av alle organisasjoner. Jeg må si jeg ble forskrekket da jeg fant ut det. Og de brukes som rådgivere og som referansegruppe når en skal evaluere selfangsten, og for øvrig også kvalfangsten, går jeg ut fra. Det er ikke til å undres over at kvotene blir satt lavt. Det er ikke til å undres over at vi får en kvote på 549 dyr. Vi kunne hatt en kvote på 2 000 dyr, og enda hadde bestanden vokst med garantert god margin. Så står fiskeriministeren og snakker om «tuning» og forsiktighet. Ja, det er etter min oppfatning overforsiktighet. Det har ingen ting med bærekraftig høsting å gjøre, ingen ting med å redusere bestandene så vi kan få fiske og utnytte de øvrige fiskeressursene å gjøre. Det er rett og slett spill med ord.

Statsråd Otto Gregussen: Når man diskuterer hval-saken, er det på mange måter viktig å være klar over at dette er en sak som det er knyttet sterke følelser til. Det er faktisk slik at ikke alt som foretas innenfor hvalforvaltningen verden over, er rasjonelt, sett ut fra et ressursforvaltningsperspektiv. Det brukes ikke rasjonelle tilnærminger til dette spørsmålet, det er i stor grad basert på følelser. Dette kan man like eller la være å like. Jeg liker det ikke, men uansett er vi nødt til å forholde oss til at i de organisasjoner som har fått dette ansvaret, teller slike standpunkter tungt.

Vi har hatt et langsiktig ønske om å få til en normalisering av vårt forhold til disse organisasjonene og til hvalfangsten. Derfor har vi valgt de strategiene som vi har valgt. Vi har valgt å bruke de rettesnorer som kommer fra disse organisasjonene, men bruke dem på vår måte, innenfor det som vi oppfatter som en forsvarlig ressursforvaltning. Det kan godt hende at man, hvis man bare skulle se på biologien, kunne ha gått lenger enn dette. Men jeg mener at vår sak ville ha vært lite tjent med å bevege oss svært langt bort fra det som tross alt er faglige vurderinger som gjøres av disse organisasjonene. At det er en forsiktig tilpasning biologisk, kan jeg være enig i, men at det kan være en klok tilpasning politisk for å oppnå noe i et lengre perspektiv – og det er det vi må – vil jeg framheve med styrke.

Når det gjelder det at man har organisasjoner som jobber i dette systemet – WWF er nevnt som eksempel, og det finnes andre – så eksisterer de i Norge. De eksisterer overalt. De brukes ikke som rådgivere i Fiskerideparte-

mentet. Vi tar ingen råd fra disse. I den grad vi rådfører oss med folk om hvalfangst, gjelder det Norges Fiskarlag, Norges Småkvalfangerlag og andre relevante organisasjoner innenfor hvalfangstnæringen. At de har en posisjon i andre departementer på andre områder av miljøpolitikken, hvor de gjør en viktig jobb, bestrider jeg ikke i det hele tatt.

Vi har tradisjon for å samarbeide nært med hvalfangstnæringens organisasjoner. Det har vi gjort når det gjelder fastsetting av kvoter, vi gjør det i de årlige møtene i IWC, og vi gjør det når vi diskuterer viktige spørsmål, som f.eks. dette med en eventuell oppheving av det selvpålagte eksportforbudet. Det er en prosedyre som har vært fruktbar for oss. Jeg tror også at den har vært fruktbar for saken, og at det er det viktigste sporet vi skal følge i framtiden.

Øystein Hedstrøm (Frp): Lave fangstkvoter og selvpålagt eksportforbud som i hvert fall foreløpig videreføres fra Regjeringens side, er en politikk som ligger fjernt fra Fremskrittspartiets.

Vi mener at Norges selvpålagte eksportforbud av vågehvalprodukter omgående bør oppheves, og vi har et forslag om dette som ligger til behandling i næringskomiteen. Som statsråden var inne på i sitt innlegg, skal han møte i komiteen og orientere om saken og om Regjeringens syn og fremdrift i dette spørsmål. Det imøteser vi med meget stor interesse.

Frykten for sterke internasjonale reaksjoner mener vi er overdrevet, bl.a. fordi Norge i stadig større grad høster internasjonal anerkjennelse for sin bærekraftige hvalfangst. Det som bør gjøres parallelt, er å informere om realitetene gjennom kampanjer. Den største hindring for en fornuftig beskatning har til nå vært den internasjonale opinion, holdningene i Den internasjonale hvalfangstkommissjon og diverse miljøvernorganisasjoner. Derfor bør det organiseres en kampanje for økt forståelse for sel og hvalfangst ved hjelp av norske utenriksstasjoner og profesjonelle informasjonsfirmaer. Fremskrittspartiet har i sitt alternative forslag til statsbudsjett for inneværende år fremmet forslag om å avsette 50 mill. kr til en slik kampanje.

Det er stor grad av vitenskapelig enighet i dette spørsmål. I mange år er det foretatt sikre bestandsvurderinger. Ved å gjenoppta fangsten og aktivisere reservasjonen Norge inntok etter Den internasjonale hvalfangstkommissjons vedtak om et kommersielt hvalfangstforbud i 1982, er det blitt gitt et bidrag til å bevisstgjøre IWC-medlemmene om hva som er kommisjonens mandat: å arbeide for en bærekraftig forvaltning av hvalfangst. Det som er realitet i dag, er at bestanden av sjøpattedyr er i betydelig vekst og gjør kraftige innhogg i fiskebestandene. Hval og sel konsumerer store mengder biomasse, inkludert kommersielt interessante fiskearter. Skal Norge realisere det vekstpotensialet som er mulig innenfor fiskeriene, må forholdene legges til rette, og økt beskatning av hval og sel må sies å være en forutsetning for å få dette til. Det er derfor en meget sentral oppgave.

Spørsmålet om bærekraftig hvalfangst, handel og eksport dreier seg i realiteten om å følge de prinsipper som

er nedfelt i Agenda 21. Vi snakker da først og fremst om bærekraftig høsting, men også om økonomisk utvikling, om arbeidsplasser og om opprettholdelse av en levende kystkultur.

Jan Sahl (KrF): Det vakte sterke reaksjoner da fiskeriministeren på årsmøtet i Svolveer offentliggjorde hvor mange dyr som kunne tas ved hvalfangst, og det er egentlig ikke rart. Jeg var ikke selv til stede på møtet, men jeg har lest om en del av reaksjonene. Det var utallige frie og ganske sterke vitnesbyrd fra fangerne, og det var til dels stor uro over det vedtaket som var fattet. På et vis kan jeg skjønne det. Det blir en så stor avstand mellom det som fangstfolket selv synes er naturlig, ut fra de råd som gis av forskerne, og den kvoten de blir tildelt av Regjeringen.

Jeg er fullstendig klar over at dette er et internasjonalt omtålig område. Kristelig Folkeparti er enig i at vi skal ha en bærekraftig utvikling – det skulle bare mangle. Det var et utrolig modig standpunkt som ble tatt av regjeringen Harlem Brundtland i sin tid, og det spørsmålet som fangstfolket nå stiller seg, er om man er i ferd med å slå retrett på det. Jeg har lyttet til ministeren og skjønner at det ikke er tankegangen, men likevel vil jeg peke på at Lars Walløe, som så vidt jeg skjønner er en av Regjeringens rådgivere i disse spørsmålene, sier at vi godt kunne ha skutt 3 000 vågehval, men han går også inn for en veldig restriktiv linje her og sier at vi i hvert fall kunne tatt ut 1 200 dyr. Og så ender man opp med en mulighet til å ta ut bare 549 dyr. Man går tilbake i forhold til det som ble tatt ut året før, og da er mitt spørsmål til ministeren: Hva er det egentlig som ligger til grunn? Det oppstår så utrolig mange spekulasjoner når det blir et så stort sprik mellom det forskerne sier på dette området, og det Regjeringen kommer med. Man ser at det motsatte skjer når det gjelder torskebestanden. Der er man altså villig til å gå i motsatt retning; man går utover det forskerne anbefaler.

Morten Lund (Sp): Harlem Brundtland-regjeringens initiativ for å åpne for hvalfangst i 1992 var positivt. Det var klokt, og det var særdeles djervt i en situasjon der det ble internasjonal storpolitikk ut av det.

Omfanget og kvotene når det gjelder denne fangsten, må fastsettes ut fra bestandene som registreres på den måten en har blitt enig om i internasjonale forhandlinger. Prinsippet om bærekraftighet er da tilfredsstillt.

Jeg mener vi har vært forsiktige nok. Jeg syns det er betimelig at denne interpellasjonen tas opp, for det har en betydelig signaleffekt hvis det er sånn at bestandene øker og vi reduserer fangsten.

Næringskomiteen har påpekt gang på gang at veksten i sjøpattedyrbestanden er bekymringsfull, ut fra de fiskekvotene som blir igjen til høsting for fiskerne. Det er en meget viktig side ved denne debatten. Det er ikke nok å påpeke det misforholdet som da oppstår, det må også gjøres noe med det. Det må rett og slett stimuleres til fangst av sel og hval innenfor de kvotene som må fastsettes ut fra prinsippet om bærekraftighet. Det er ikke Stortinget som skal fastsette hvor mange hval som skal fan-

ges, men dersom bestanden øker, bør også kvotene øke. Hvis det ikke gjøres, må det bety at vi har fanget for mange hval før. Det mener jeg at vi ikke har gjort.

– Det skulle være tilstrekkelige kommentarer i denne debatten.

Steinar Bastesen (TF): Jeg registrerer at det er enighet i salen. Blant dem som har hatt ordet, er det opplagt at det er enighet om at politikken på dette området ligger fast. Vi skal fortsatt høste fra alle ressurser i havet på en bærekraftig måte. Det må være et brukbart signal fiskeriministeren kan ta med seg når en nå skal drøfte spørsmålet om eksport.

Det er ingen grunn til å tvile på at Stortinget er det forum som ikke holder igjen i eksportspørsmålet. Det skal foregå en hektisk møterunde – statsråden skal redegjøre for næringskomiteen, det skal være møter med næringen den 16., og det skal være en rekke andre møter. Jeg håper nå at beslutning om eksport blir fattet, for det er iallfall ikke politisk motstand mot det her i Stortinget – det bør være klinkende klart etter denne debatten. Og da gjenstår det kun å ha det samme politiske mot og den samme beslutningsomhet som Harlem Brundtland-regjeringen hadde i 1992.

Det er en merkverdig situasjon: Vi fanger lovlig kval fra havet, men vi skal ikke kunne selge dette produktet på samme måte som vi selger andre produkter vi bringer på land fra havet. Dette skal konsumeres her i landet – det skal kun være for oss. Det er uforståelig for meg. Jeg forstår at kvotene blir satt lavt hvis vi fortsatt skal spise disse produktene kun i Norge, men det er jo åpenbart at det er store penger å hente for Distrikts-Norge, for arbeidsplassene og for hele områder hvis vi kunne normalisere dette og komme tilbake til et fangstnivå som vi var på på 1980-tallet, tilbake til et antall på 1 800 – 1 900 dyr, som vi fanget før. Det ville utgjøre et par hundre millioner i inntekter – ikke bare til beste for dem som jobber med det, men også for landet som helhet.

Jeg takker alle som har deltatt, og håper at vi nå kan gå veien videre sammen.

Statsråd Otto Gregussen: Det var Jan Sahl som fikk meg til å gripe ordet. Jeg kan bekrefte at det var betydelige reaksjoner på møtet om fastsettelse av årets kvoter. Det var en del språkblomster som er lite egnet for gjengivelse, og det var stor innlevelse i det hele.

Men det jeg har lyst til å si, er at det er en forskjell mellom de tilnærmingene man kan ha til størrelsen på hvalkvoten basert på normale prosedyrer for ressursforvaltning og de prosedyrer som er vedtatt i Hvalfangstkommisjonen. Man har lagt seg på et veldig høyt beskyttelsesnivå, og hvis man anvender disse metodene, som vi har valgt å gjøre, så får det altså slike konsekvenser som jeg har gjort rede for.

Når representanten Bastesen sier at vårt mål skal være å normalisere fangsten, så vil jeg si at det er målet, men da må vi altså velge en strategi som ligger innenfor de spillereglene som gjelder, og som på sikt bør kunne gi oss det resultatet som vi ønsker.

Presidenten: Dermed er debatten i sak nr. 2 over.

Etter at det var ringt til votering i 5 minutt, sa
presidenten: Vi går då til votering.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde tilrådd:

Dokument nr. 8:24 (2000-2001) – forslag fra stortingsrepresentantene Hallgeir H. Langeland og Olav Gunnar Ballo om gjennomgang og endring av forskrifter om hold av pelsdyr – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Presidenten: I sak nr. 2 ligg det ikkje føre noko vote-
ringstema.

S a k n r . 3

Referat

Presidenten: Det ligg ikkje føre noko referat.

Møtet slutt kl. 11.05.
